

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juanito Altuna Arranbide

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1933)*

Aurkibidea

Biografia

San Pedro kalean jaioa. Gerra hasi zenean, familia Hendaiara joan zen eta pare bat urte pasatu zituen han. Ama portuarra zuen, eta Errenteriara joaten zen arraina saltzera; aita Elgetan jaio zen, baina arrantzalea zen Pasaian. Sei senide ziren, hiru neska eta hiru mutil. 14 urterekin hasi zen arrantzan Juanito, aitonarekin, eta itsasontzi handietan 25 urterekin. Patroia izan zen hainbat urtean. Hiru itsasontzi izan zituzten. Zeraingo emakume batekin ezkondu zen, eta hiru seme izan zituzten.

Zintak

HON-026

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-08-11
- **Iraupena:** 76 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

HON-027

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-08-11
- **Iraupena:** 43 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Hiru urterekin Hendaiara

- **Erref:** HON-026/002
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:01:14. **Bukatu:** 00:04:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

<p>Hiru urterekin San Pedro kaleko etxea utzi eta Hendaiara joan ziren. Bi

urte inguru pasatu zituen han, beste familia batekin. Sei senidetan zaharrena da. Hasieran baporean bizi izan ziren Hendaian.</p>

Transkripzioa

-... gero, noiz esango dizut /esangoizut/, hiru urtekin, oroitzen naiz, geo aldatu giñen, ta bizi giñen San Pedro kalia, baiñon, kamiyuak buelta nola hartzen du... heldu zera Irundik edo hemendik juaten zera farmaziko zera hartan, buelta hartzen duzuta hemengo rebuelta hortan, pues itxe hortan bizi giñen, ta hiru urtekin amak jantzi zian, ohi gañian, eta hor ixkiñea etorri, botia hartu ta Hendaia jua giñan. Hogeita hamaseyian, gerra zea in zenian, ta hantxet eon giñan, nik, nik han igual, bi urte pasako nittuen nik han, Frantziyan, beste famili batekin.

-Zuek zenbat senide ziñeten?

-Gu sei. Hiru ta hiru. Hiru mutil ta hiru neska.

-Ta ordurako denak jaioak ziñeten?

-Ez. Zaharrena ni naiz.

-Zu zaharrena...

-Bai. Gero, hiru... gaztienakin, anai gaztienakin hogeita bi urte diferentziya daukau. Munizipalatako jefe dago.

-Orduan, hiru urtekin, jantzi, eta...

-Eta ospa.

-Ospa. Eta? Badezu goguan nora jun ziñeten edo...

-Hendaia, bapora batian, ta denak hantxe jan, hantxe lo, baporian jan, baporian lo ta kai gañian pasio batzuk eman ta hantxet ibiltzen giñen denak, bueltaka, bueltaka, bueltaka...

-Ordun, baporian bizi ziñeten...

-Bai, bai, bai... Baporia bizittu giñen. Ta gero pues gurasuk etorri zien ta ni han geatu nitzen, beste familia batekin ta bost urte arte edo hantxet egon nitzan ni.

-Eta ama ta atta...

-Hemen, bai, beste arreba batekin.

-Eta zu han, ze, uste zuten han hobeto egongo ziñela...

-Pues, han ..., nola esango nizuke, da familia bat beti elkarrekin bizittu garenak. Beti elkarrekin. Bai aitonan etxean, gero handik etorri giñenian han itxe bat bazuten, erosi zuten haiek hiru bizitzako itxe bat eta han lehelengo pisan, ta beti familia horrekin beti elkarrekin bizittu gera. Ezkondu arte, bueno, haiek hil arte, zaharraguak zien ta zera ta pixkan-pixkan jun zien ta, haitako bat aman ahizpa batekin ezkondu zen ta... Beti elkarrekin.

-Eta Hendaian zegoen ordun familia hori...

-A, familia harekin egondu nintzen ni.

-Hantxe zeuden, bainan Hondarribikuak zian?

-Bai, bai, bai, bai, Hondarribikuak, Hondarribikuak.

-Baina Hendaian...

-Baiña Hendaian egon zien, haiek dendo asko eon zien, ni etorri ta gero're denbo askuan egon zien haiek.

2. Hendaia Hondarribira buelta, bost urterekin

- **Erref:** HON-026/004
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:04:11. **Bukatu:** 00:07:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Hendaia oroitzapenak. Domingo Ospital. Hendaia kasinoaren azpian egiten zuen lo. Goserik ez zuen pasatu. Bost urterekin bueltatu zen Hondarribira. Amak bentan egiten zuen lana. Ama portuarra zen, aita Elgetan jaioa, baina arrantzalea; aitona mikeletea zen, Eskoriatzakoa berez.</p>

3. Amak arraina eta karrakelak saltzen zituen

- **Erref:** HON-026/005
- **Iraupena:** 0:05:04. **Hasi:** 00:07:51. **Bukatu:** 00:12:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

<p>Amak arraina saltzen zuen. Erreteriarra joaten ziren, aita itsasoan zen bitartean. Izeba bere "maidiya" zen. Amak buruan eraman zuen otarra, eta oinez joaten zen Irunera. Behin lorito batekin gertatu zitzaiona. Benta. Karrakelak ere saltzen zituen, San Pedro kalean.</p>

4. Benta Zaharrean lanean I

- **Erref:** HON-026/006
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:12:55. **Bukatu:** 00:14:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Amari buruzko oroitzapenak. Benta Zaharrean atunaren gibela erosten zuten, saltzeko; karroarekin joaten zen, 13 urterekin. Irunera joaten zen eskolara. Gibela medikuei saltzen zieten.

5. Benta nola egiten zuten

- **Erref:** HON-026/007
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:14:49. **Bukatu:** 00:17:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Rufino Amunarriz zen benteroa. Euskaraz izaten zen benta. Arroa zen neurria: 10 kilokoa eta 20 kilokoa ere bai; Hondarribiko berezitasunak.

6. Benta Zaharrean lanean II

- **Erref:** HON-026/008
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:17:28. **Bukatu:** 00:19:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

<p>13 urterako bentan ibiltzen zen lanean; karroarekin atun gibelak hartu, gazitu... Hegalaburra. Amak Orlando italiarrarentzat hartzen zuen arraina. Il. Mundu Gerran sardina asko harrapatzen zuten.</p>

7. Arrantzaleen semeak arrantzale izaten ziren

- **Erref:** HON-026/009
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:19:54. **Bukatu:** 00:23:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasoarekiko jarrera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Itsasorako zaletasuna eta ohitura. Semeek aiten ofizioekin segitzen zuten, lantegirik ez zegoen eta. Anaia kapitaina zen 27 urterekin. Aita Pasaian ibili zen arrantzan, eta ondoren Hondarribian. Zimarroia edo hegamotoza. Aitona Terranovan ibilia zen, arraunean.

8. Legatzetan hasi zirenean, ontzi kopurua gora

- **Erref:** HON-026/010
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:23:24. **Bukatu:** 00:24:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:

Aita inguruan ibiltzen zen arrantzan, urrutira gabe. Itsasontziak txikiak ziren, eta egunero bueltatzen ziren etxera. 1955. urtetik aurrera egon ziren ontzi gehien, 1980 bitarte. Legatza harrapatzen orduan hasi ziren. Neguan, txipiroiak.

9. Txipiroiak; norberak egindako aguarinak eta berunak

- **Erref:** HON-026/011
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:24:55. **Bukatu:** 00:27:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Txibiak eta txipiroiak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

Txipiroitara nora joaten ziren, motor txikiarekin, gauez. Aguarinak etxean egiten zituzten. Beruna urtu egiten zuten. Sarearen berunak ere etxean egiten zituzten. Moldea. Amu onenak Norvegiakoak ziren.

10. Atunetan txurikinarekin, kasan

- **Erref:** HON-026/012
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:27:53. **Bukatu:** 00:31:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna

Laburpena:

Atunetan txurikinarekin egiten zuten, arto azalarekin egindako aparejuarekin. Etxeko andreek tindatu egiten zituzten. Orrastu egiten zuten azala, eta amuaren bueltan jarri. "Kazea". Alanbrea Eustakio Berrotaranek egiten zuen, lodiera ezberdinetakoa.

11. Atunetan kanaberarekin, biberoarekin

- **Erref:** HON-026/013
- **Iraupena:** 0:04:36. **Hasi:** 00:31:30. **Bukatu:** 00:36:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna

Laburpena:

<p>Gero biberoarekin hasi ziren, kanaberarekin. Atuna ontziratzeara. Aitak izan zuen istripua. 25 urterekin hasi zen bapore handian. Biberoarekin atuna nola arrantzatzen den.</p>

12. Atunetara nora joaten ziren

- **Erref:** HON-026/014
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:36:06. **Bukatu:** 00:38:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna

Laburpena:

Atunetara gertu joaten ziren hasieran, gero urrutiago. Lau gau eta lau egun, urrutien. Azores aldera ere joan izan dira. Arraina bazegoen.

13. Eskolan, 14 urte arte

- **Erref:** HON-026/016
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:38:14. **Bukatu:** 00:41:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Eskolara 14 urte arte joan zen. 13 urterekin Irunera joaten zen, partikular. Biterin eta portuko eskolan ibili zen. Mutilak bakarrik zeuden gelan, maisuarekin. Hipo deitzen zioten maisua. Umetako jolasak: treneko txartelak, kanikak, baloia... Jaizkibelera egur bila. Ikatza.

14. 14 urterekin hasi zen arrantzan

- **Erref:** HON-026/018
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 00:42:13. **Bukatu:** 00:45:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Txibiak eta txipiroiak
- Itsasoa » Arrantza motak » Kostaldeko arrantza

Laburpena:

14 urterekin hasi zen arrantzan. Aurretik, osabekin joaten zen batzuetan, laguntzera. Aingirak, zakaraioak... Palangrea. Motor txiki bat zuten, eta aitonarekin joaten zen. Neguan, txipiroiak. Donostiara saltzen zituzten asko.

15. Zaldi ilearekin egindako pita

- **Erref:** HON-026/019
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:45:41. **Bukatu:** 00:47:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

Pita nolakoa zen lehen, zaldien buztaneko ileekin egina. Arraunean egiten zuen arrantza hasieran, aitonarekin eta osabarekin.

16. Sasoi bateko estropadak

- **Erref:** HON-026/021
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:47:37. **Bukatu:** 00:50:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak
- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:

Berandu arte ez zuten txaluparik izan. 2.000 pezetarekin erosi zuten. Aitonak bazuen. Arraunean. Oriotarrak ziren nagusi estropadetan. Hogei eguneko entrenamendua eta estropada gutxi, sasoi batean. Batelak.

17. Arrantza nagusiak: antxoa, atuna eta legatza

- **Erref:** HON-026/022
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:50:30. **Bukatu:** 00:53:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:

Antxoa eta atuna ziren arrantza nagusiak. Gero, legatza ere bai neguan. Atunaren kanpaina bukatzean, legatzetara; batzuek urte guztian ibiltzen ziren legatzetan. Bisigua. Hotza. Oinez joaten ziren kaira.

18. Itsasontziak eta patroia lana

- **Erref:** HON-026/023
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:53:07. **Bukatu:** 00:55:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantzaleen arteko bereizketak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Flota

Laburpena:

Zein itsasontzitan ibili izan den azaltzen du. 1967an egin zuten bat. Ondarroan erosi zuen azkena. Makinan ibili da. Lehen ontzian osaba zen patroia, eta gero bera. Patroiaren lana.

19. Patroi batzuen trebetasuna

- **Erref:** HON-026/025
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:55:40. **Bukatu:** 00:59:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantzaleen arteko bereizketak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Nabigazioa

Laburpena:

Patroien arteko lehia. "Bilaba". Batzuek oso trebeak ziren arraina topatzen. Eskolarik ez zuten, baina asko zekiten. Radarra 1973an jarri zuten. Aurretik, begiz ikusten zuten. Batzuek ikusten zutena besteek ez.

20. Ontziko bizimodua: zer jan eta nola lo egin

- **Erref:** HON-026/026

- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:59:38. **Bukatu:** 01:02:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua

Laburpena:

Ordu asko pasatzen zituzten ontzian. Jateko nola moldatzen ziren. Sukaldaria izaten zuten. Atuna, oilaskoak, bakailaoa. Zirari olioia ematen zieten. Egurrezko eskalaproiak, gomarekin. Lotarako, katreak. Edateko, ardoa eta ura.

21. Ontziko giroa

- **Erref:** HON-026/030
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:04:53. **Bukatu:** 01:07:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua

Laburpena:

Ontzian 12-14 lagun joaten ziren. Eztabaidak izaten ziren, baina haserre handirik ez. Eguneroko otorduak. Bera ez da edalea izan, baina baziren batzuk.

22. Arrantzaleen emazteak

- **Erref:** HON-026/031
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 01:07:08. **Bukatu:** 01:08:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasoarekiko jarrera

Laburpena:

Arrantzalearen emaztea ama eta aita da era berean. Beraiek ez zituzten umeak ikusi ere egiten. Emaztearen bizimodua. Emakume gogorrak.

23. Umeek aita ez ezagutzea

- **Erref:** HON-026/033
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 01:08:50. **Bukatu:** 01:09:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa

Laburpena:

<p>Arrasterotan zebiltzanek arazoak izaten zituzten: umeek aita ez ezagutzea. 1978an Venezuelara joan ziren, sei hilabeterako.</p>

24. Legatzetarako kalak eta aparejuak

- **Erref:** HON-026/034

- **Iraupena:** 0:04:58. **Hasi:** 01:09:53. **Bukatu:** 01:14:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:

Legatzetara bi-hiru orduko bidean. Kalen izenak. Amuz egiten zuten arrantza, beraiek egindako aparejuekin. Karnata. Lehenengo izotz-makinak. Aurretik, Pasaia joaten ziren karnata bila. Arraina kubiartan ekartzen zuten.

25. Bisigu asko zegoen lehen

- **Erref:** HON-026/035
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 01:14:51. **Bukatu:** 01:16:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Bisigua

Laburpena:

Bisigua nola galdu zen ez daki. Amuz harrapatzen zituzten, Eskote eta Gaztelu kaletan. Bisigu asko jaten zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-09-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com